

(המשך מעמוד 15)

מרכז כביסה סופטקס

של פנטסטיק

חדש
במבצע
הכרות

להשיג בחנויות וברשתות השיווק

מוצר איכות מבית פנטסטיק

ההולכות ללא בסיסיות יותר
חובות, ואף קרא להקריז יותר
פרטים וכתבות-ספורט במל
וויזיה על-חשבון שידורידת
ארוכים.

מילת-המפתח היתה מתינות.
אין אלה הרגומות היחידות, אך
רומה שהן ממחישות את השינוי במג
מה, גם בצמרת המהפכה.

ה נטיה ליתר פרגמטיזם איפיינה
אף את מדיניות-החוזן של המיש
טר המהפכני.

אף כאן רפסנג'אני הוא שהכתיב את
הטון, כאשר חומייני נותן לגיטימציה
לכיוון הכללי.

ברוב העקרוני ביותר של יחסי
חוזן טען חומייני, עם תפיסת השילטון
באיראן, כי אינו מכיר בלגיטימיות של
המישטרים בעולם בכלל, ובמדינות
המיוזרות-התיכון המוסלמי כפרט; וכי
מטרתו היא לקיים קשרים עם העמים
במדינות אלו, מעל לראשי שליטיהם.

**אך בהדרגה התנספה שאי-
סה מהסכנות זו מול המציאות.**

באוקטובר 1984 אמר חומייני ברר
רות, כי ארצו מעוניינת לקיים קשרים
עם הממשלות במדינות אלה.

"זה מנוגד להגיון ולחוק האיסלא"
מי" שלא לעשות כן, הוא הוסיף.

האייטאללה מהדניכני הוסיף כי
אין זה "הגיוני או אפשרי" לקיים קש
רים עם עמים...
סימנים לנכונות מוצהרת לקשר כל
שהוא עם ארצות-הברית לא איחרו אף
הם.

**בסנייה המכוונת ישירות ל-
ארצות-הברית אמר רפסנג'אני
ני בדרשת יום שישי במאי
1983: "ארצי מעוניינת לקיים
קשרים עם כל מדינה המעוניינת
ינת לקיים קשרים נאותים
(צחידי בסרסית) עם איראן."**

הוא הוציא מכלל זה רק שתי מרי
נות: ישראל ודרום-אפריקה. כך שאר
צות-הברית הוצגה בפירוש כפרטנר
אפשרי לשיפור-יחסים...
בהודמנויות שונות הביע רפסנג'אני
בפומבי את הערכתו לנשק האמריקאי.
נשק זה, הוא ציין, עולה באיכותו על
הצרפתי או הסובייטי.

מסיבת-עיתונאים ביולי 1984 הפי
תיע רפסנג'אני בהצהרתו כי איראן
אינה רוחה אפשרות לרכישת נשק
אמריקאי — עדיף, דרך צד שלישי,
אך אם יש צורך אף ישירות...
נקל להבחין השינוי בתוכן בין הצהר
רות אלה לבין ההצהרות של ראשית
תקופת-המהפכה.

**דברים מדברים כעד עצמם.
הם היו ידועים לי, באמצעות קש
רי עם אישים איראניים שונים, בעת
שהווי בלונדון. אך רומה כי אף עיון
קפדני בעיתונות הרישמית של איראן
חייב היה להוליך את המשקוף לכמה
מסקנות, שהן חשובות ביותר, לרעתי:**
● ראשית: המהפכה ניצבה לפני
בעיות פנימיות חמורות בשלוש המעי-
רכות שצויינו לעיל: הכלכלה, המיל-
מה ומאבקי-הכוח הפנימיים.

● שנית: חל שינוי ברור ככיוון
הכללי של המישטר. אף שהוא עדיין,
ללא ספק, רדיקאלי, הרי לעומת תור-
תו המקורית, מדיניותו המוצהרת ואף
המדיניות המעשית עברו תמורה חשו-
בה.

* ג'מהורי איסלאמי, 29 בספ
טמבר 1984.

** כיהאן, 29 באוקטובר 1984.
*** ג'ומהרי איסלאמי, 8 בדצמ
בר, 1984.

**** ג'ומהרי איסלאמי, 14 ב
מאי 1983.

***** ג'ומהרי איסלאמי, 19 ב
יולי 1984.

● שלישית: נרמה לי שהשינוי
בוטא בצורה ברורה כבר בסתיו 1984.
המבוי הסתום במילחמה, ההשפעות
של ירידת מחירי-הנפט, והביטויים ה
פומביים של חילוקי-הדעות בצמרת
המהפכנית (אשר בוטאו בגלוי ובאופן
רשמי על-ידי רפסנג'אני וחאמנהאי ב
ספטמבר 1984) מולכים למסקנה שי
מסתיו 1984 ניתן היה לזהות שינוי של
מש.

**דוח ועדת-טאורר מאשר אף
הוא, בדיעבד, את נכונותן של
הערכות אלה. הוא קובע כי בי
אותה תקופה כבר חישבו האיר
ראנים נתיבות לרושינג'אני.**

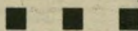
כבר אז ניתן היה לזהות שהמהפכה
עברה את נקודת-השיא שלה. מאבקי
הירוושה שהתחולל בעז, והמאבקים
הפוליטיים בין תלמידי-חומייני, סימלו
זאת יותר מכל. עתה לא רק שהיה
תמריץ למנהיגים שונים של המהפכה
לחפש גשר אל המערב. היו אף שהיו
נכונים להירתם למשימה.

**היה זה רשע מצדנו להתעלם
ממציאות זאת.**

תמיד סברתי שכדי לקטוף את הפרי
רות, יש לכלכל צעדיו מראש בתבר
נה, תוך ראייה מפוכחת של העתיד.

**הערכתו היתה כי אין זה
ראוי לחכות למוותו של חומייני
כדי לעודד שינוי באיראן, יש
לפעול ליצירת עובדות אשר
יקלו על החוגים היותר-סרגמאי
טיים לבצר את מעמדם במטה
ראן עוד בטרם מותו. כדי לסייע
להם להתגבר על מתחריהם
בעת מביחן.**

המשאומזמן עם האיראניים אכן אי-
מת הערכות אלה, ואף חיזק אותי בדעי-
תי ברנר האפשרות והצורך לפעול.

**מי הם החוגים הפרגמטיים-יותר
באיראן, שעיימם ניתן לנהל משא-
ומתן ענייני-רציני?**

חלוקה כזו למתנות היא קשה.
היעדר מיפלגות איראולוגיות מגוב
שות, והמציאות של נאמנויות אישיות
המשתנות תדיר, מקשה על קניעת
מסמרות בנושא זה.

**אך נרמה שאבחנו כללית
אחת ניתן לקבוע: מי שנשארו
בתפקידי-ביצוע במישטר
מייני ונשארו על שיקמם את
עול ניהולה, התקין של המדרי
נה — נאלצו בכורח המציאות
לאמץ גישות יותר סרגמאי
טיות.**

מבחינה זו היו רפסנג'אני (י"ד) ה
פרלמנט), חאמנהאי (הנשיא) ומוסאווי
(ראש-הממשלה) — עליאף ההבדלים
המשמעותיים ביניהם — באותו המוד
נה.

לעומתם, מי שנשארו מחוץ לעמי
רות שילטונית יכלו להרשות לעצמם
ההמשיר ולדבוק בסיסמות המהפכניות
הישנות. בין אלה ניתן למנות את ה
איית-אללה מסכיני (י"ד) מועצת
המומחים, והאימאם ג'ומעה של העיר
קום), חוגת אל-איסלאם ה'אניבא (עד
לאחרונה ניצג חומייני בחגא, ועתה
התובע המהפכני), מהרי האשמי (אחי-
חתנו של מנותורי, והאחראי על הקשר
עם אירגונים מהפכניים כחול).

**העובדה שאותם שניהלו עיי-
מנו את המושאומזמן (והשמות
שלהם כבר גלויים כיום לכל,
ולבטח לאיראניים עצמם) לא
נפגעו, וכי לעומתם מי שהדליר
פו את הפרשה נעצרו, מוכיחים
בעליל כי המושבים בחזמים
היו זרם מרכזי בצמרת המוד
סכנית.**

יש להדגיש, אין לראות בהם אלמני
טים אנטי-מהפכניים, המתנגדים למה
פכה האיסלאמית או למנהיגותו של
חומייני; להיפך, רובם היו תלמידיו
ונאמנים למדיניותו — אך לא בכל.

**הם ראו בתפנית פרוימערך
בית אינטרס איראני חשוב —**

לא מאהבת מרדכי, כמו משיני
את המון: היא מוסקודה.

ר עיני איראן המהפכנית היתה
ישראל מוקצית מחמת מיאוס. כי
אופן עיקרי רחו כל אפשרות לחדש
קשרים עימה.

אך לא כן עם ארצות-הברית. למעי-
שה, אף שזכתה זו בתואר הבלתי-מחד
מיא של "השטן הגדול", חששה העיי
קרי של איראן היה מפני ברית-הממר
עצות. מבחינה רתית צרופה אין
ארצות-הברית (הנוצרית) גרועה בעיני
שליטי-איראן מברית-המועצות (הקור
מוניסטיית-אתאיסטית).

גם הם יודעים כי אף שאומנם
ארצות-הברית היתה מעורבת עמוק
באיראן בתקופת-השאה, הרי מעורבו
תה המוגבלת של ברית-המועצות לא
נבעה מחוסר-רצון מצידה, אלא מהעי-
דפת השאה את אמריקה. כמיקרה אחד
למשל — קו צינור-הגאז — שבו
עשתה איראן עסק עם ברית-המועצות,
זו ניצלה את איראן כאופן בוטה אף
יותר מהיחס שבו זכתה איראן מידי
ארצות-הברית (ועיתוני-איראן שנים
ומרגישים עובדה זו חרשות לבקרים).
ומבחינת ההאשמה כאימפריאליזם,
הרי ברור שמי שגולה שטחים מאיראן
היתה רוסיה, ולא אמריקה.

**מבחינה פוליטית, האיום של
ברית-המועצות השכנה מער-
כיר אף כיום חלחלה בלב צמדי
רת המישטר באיראן.**

מדיניותה של ברית-המועצות כי
נושאים שונים בשנים האחרונות ממי-
חישה את הפער בעמדות שתי המדרי-
נות: איראן וזעמת על מעללי ברית-
המועצות באפגניסטאן, וגם על המשך
הסיוע הצבאי הסובייטי לעיראק.
מעבר לכך, חששה איראן מפני
הסיוע הסובייטי לשמאל האיראני (שי-
סכנתו תמיד הפריזו האיראנים) וחשי-
שה מפני מיומות סובייטיות לפגוע
באיראן עצמה.

על רקע הצורך האיראני בסיוע
צבאי-טכנולוגי, לאור הקשיים הכלכי-
ליים ולנוכח החששות מפני ברית-
המועצות, נפתח פתח לארצות-הברית
לחזור לאיראן (אף אם, כמובן, לא
באותה מידת מעורבות כמו בתקופת
השאה).

**קשרינו עם חוגים סרגמאי
טיים באיראן יכלו לסייע בכך,
ובדרך זו גם לישראל.**

אף אם אין זהות מוחלטת באינטר-
סים של ארצות-הברית וישראל ביחס
לאיראן, הרי ישנן כמה מטרות משור-
תפות שיכלו להיות מקודמות כאמצ-
עות קשרים אלה, ועלידי תפיסת החור
גים המתונים באיראן את רסן השילי-
טון.

**לשתי המדינות יש עניין ב
שינוי-קו באיראן (לכיוון יותר
מתון, יותר סרדי-מערבי); לשד
תיהן יש עניין למנוע את הטי
רור (שקיבל השראתו מאר-
ראן); מימשל איראני מתוך
יותר הוא חיוני לשמירת היציר
בות במיפרץ הפרסי והמיוזרח
התיכון בכלל.**

**ראה לי אף עתה כי היתה הצדקה
רבה להירתם למשימה, מטרתה
העיקרית היתה מתן סיוע למתונים
היותר-פרגמטיים לבסס את מעמדם,
ובדרך זו להביא לתפנית פרוימערבית
ולגישה פרגמטית-מתונה עוד יותר
של המישטר המהפכני באיראן.**

הצלת מטרה זו היתה פותחת פתח
לשינוי של ממש במדיניות מישטר
חומייני.
להערכתך, היא היתה מביאה לכך
שאף אם מישטר זה היה נשאר על כנו
גם לאחר מות חומייני, הוא היה שונה
בתכלית מהמישטר שהקים חומייני כי
1979.

תוך כדי כך ניתן היה, במהלך
המגעים, להשיג מטרות נוספות, אשר
מבחינתן היו מישניות למטרה זו: שיד
רור בני-העורבה האמריקאיים; הבכט
חה איראנית להסרת תמיכתה בפער
לותר-טרו.

**מכירת נשק לאיראן היתה
האמצעי לכל אלה, לא התכלית.**